

አብ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ኤርትራ ብ2005 ዝወረደ ግፍዕን ሳዕቤኑን

“ሕጊ እንተረገጽካዮ፡ ተመሊሱ እዩ ዚረገጽካ” ቃል ብጹእ ወቅዱስ እቡነ እንጦንዮስ ጌይ ፓትርያርክ ኢ.ተ. ቤ/ክ ኤርትራ።

አብ ዓለምና ሕጊ እንተዘይህሉ ናብራ ደቂ ሰባት ካብ ናይ እንስሳ ኣይምተፈልዮን። አብ ሞንጎ ዝሃድንን ዚህደንን ንዝህሉ ጽልኢ፡ ቅትለትን ግፍዕን... ካልእ ስም ምረኽብናሉ እምበር ህይወት ኣይምተባህለን፡ ቀጻልነትን ምዕባለን ደቂ ሰባት ከኣ ኣይምሃለወን። ሕግን ንሕጊ ዘፈጽም ሓይሊ እንሃለወ እኳ ንጋደ!

አብ ቤተክርስቲያን ተዋህዶ ኤርትራ፡ ብጸቕጢ ሓደ ጭዋ ሰብ (ኣቶ ዮፍታሀ)፡ ንኃዋርያዊ ሕጊ (ጉባኤ ኒቅያ 325 ዓ.ም) ጥሒሰካ፡ ነቶም ብሕርየት መንፈስ ቅዱስን ብምርጫ መራሕትን ምእመናን፡ ሕጊ ቤተክርስቲያን ብዝእዝዞ መሰረት፡ ዝተመርጹ መራሕቲ ቤተክርስቲያን ኣሊኻ ብኻልእ ንምትካኦም ዝተገብረ ፈተነ ብዓመጽን ግፍዕን ሰለዝተተግበረ ሃይማኖታዊ ትሕዝቶ ዘይብሉ ግብረ-አረምዎያን ምኃኑ ግዜ ቀለዕዎዮ። ብፁዕ ወቅዱስ ኣቡነ እንጦንዮስ ኣብቲ ዝጸሓፍዎ ደብዳቤ፡ ሳላ ምሁራት ደቂ ቤተክርስቲያን ናብ ኩሉ ዓለም ብትግርኛን ብእንግሊዘኛን ዝተዘርግሐ መልእኽቲ፡ እቲ ጉዳይ ኃይማኖታዊ እንተኾይኑ መፍትሒ ንምርካብ ከቢድ ዘይምኻኑ እዩ ዝገልጽ። ኩልና ብጉዳይ ቤተክርስቲያንና ዝሰንበድና ምእመናን፡ ነቦና ዝቐረበሎም ክስን ዝሃብዎ መልስን፡ ጸኒሑ ተወሲዱ ዝተባህለ ስጉምትን ንኹሉ ክንመምን ከርሱ-ነገር ናይቲ ጉዳይ እንታይ ምኃኑ ኪበርሃልናን ክኢሉ። እቲ ከም ክሲ ዝቐረበ ነገራት ነቶም ወጠንቱን ተግባርቱን ጥራይ ዘይኮነ ንኹላትና ኤርትራውያን ዘሕፍር ትሕዝቶ ዘሎዎ ኮይኑ እዩ ተረኺቡ። ኣቦና ነቲ ዘሕንኽ ክስታት ጉባኤ ቤተክርስቲያን ይጸዋዕሞ መልሲ ኪህበሉ ምባሎም ከኣ ቅንዕናኦምን ልቦናኦም የነጽር። ገበን ዘለዎ ሰብ ጉባኤ ኣይጽውዕንዮ። እቶም ኣብዚ ዘነውር ተግባር ዝውዓሉ ኣካላት ንኣስታት ክልተ ዓመት ተቐርቐርዎ ጸኒሑም። ጉባኤ እንተጸውዑ ዝገደደ ኪሓፍሩን ኪዋረዱን ምኃኑ መዚኖም። ሕጊ ቤተክርስቲያን እንተጠሓሱ ድማ ብህዝቦምን ኩለን ኦርየንታል ተዋህዶ ቤተክርስቲያናትን ከምዝኹነኑ ኣይስሓትዎን።

ናይ ቤተክርስቲያን ርእሲ መድሃኔ ዓለምዮ። ንቤተክርስቲያን ካብ ካልእ ፍልይ ዘብላ ከኣ ብሕጊ መንፈሳዊ ዓለም እትግዛእ ንብረትን ጥሪትን ፈጣሪ ምኃናዮ። እቲ መንፈሳዊ ሕጊ ንዓለማዊ ሕጊ ጸብለል ይብሎ እምበር ኣይንእሶን፡ ሰለዝኾነ ኣብ ንቡር ኩነታት ነንሕድሕዱ ኣይጋጮን እዩ። መራሕቲ ቤተክርስቲያን እምበኣር ንመድሓኔ ዓለም እንዳተኣዘዙ፡ ኣሰር ሃዋርያትን ቅዱሳንን እንዳሰዓቡ፡ ሰዓቡና ኪብሉ ከሎዉ ጥራሕ እዮም ሕፉራትን ክቡራትን ኪኾኑ ዚኽእሉ። ምኽንያቱ ሕጊ ኣፍሪስካ ክብረት የሎን፡ እንትርፎ ሕስራን። ንመራሕቲ፡ መራሕቲ ዘብሎም ከኣ ማዕርግን ፍሉይ ኣልባሳትን ዘይኮነ፡ ሕጊ ኣብ ምኽባር ጸብለል ብምባሎምን፡ ስጋኦም መሊኾም ብዘጥርይዎ መንፈሳዊ ብስለትን እዩ። ነቲ ጭዋ ሰብ፡ ኣቶ ዮፍታሀ፡ እዚ ኩሉ ኣይንታዩን እዩ። ካብ መጀመርያኡ ብዓል ጽቡቕ ታሪኽ ኣይኮነን፡ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ ዘለዎ ንዕቅትን ዝፈጸሞ በደልን ሎሚ ንመጀመርያኡ ኣይኮነን። እቶም ነፍሶም ፈትዮም፡ ፈሪሖምን ተገዲዶምን ነቲ ዝተገነዝሉ ሽመት ጵጵስና ዘቃለሉ ኣቦታት ግን ኣብ ዓይኒ ህዝቢ ኤርትራ ጥራይ ዘይኮኑስ ኣብ ዓይኒ ዝበዝሐ ህዝብታት ዓለም ሚዛኖም ቀለሉ እዩ። ንቅዱስ ኣቡነ እንጦንዮስን ካልኦት ንጹሃትን ውሉድ-ክህነት ጥራይ ኣይኮነን በዲሎም። ኣብ ብምሉኡ ዓለም ንዝርከብ ተኸታሊ

ኦርቶዶክስ ተዋህዶ እየም በዲሎም። ን1700 ዓመታት ጸኒዑ ንዘጽንዓና ሕጊ ብምግሃሶም፡ መቻብር ቅዱሳት አቦታትናውን ነቕኒቕሞ እየም። ስለዚ ሎሚ ካብ ኩለን ኦርቶዶክስ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያናት ተነጹሎም፡ ብዝገበርዎ ገበን፡ ዓቕሎም ጸቢብዎም እንተረእናዮም ዘገርም ኣይኮነን። ብእንጻፍ ቅዱስ አቦና እንጦንዮስ ንሕጊ ቤተክርስቲያናም ክሳብ ሞት ደው ብምባሎም ብህዝብናን ዓለምን፡ ካብተን ሰላማውያን ዓመታት፡ ኣብዘን ናይ ፊተና ዓመታት ሲመቶም ዝረኽብዎ ዝናን ክብርን ይዓቢ። ስለዚ ሎሚ ሕጋዊ ፓትርያርክ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ንሶም ጥራይ ምኅኖም ብምግንዛብ ኩለን ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያናት ኣብ ቅዳሴአን ስሌኦምን ስለ ቤተክርስቲያን ኤርትራን ኣዘውቴረን ኣብ ምጽላይ ይርከባ። ዝፈልጥዎምን ዘይፈልጥዎምን ደለይቲ ፍትሕን ሓቅን ዓለምና ብቐጻሊ ስሌኦም ኣብ ናይ ዜና ማዕከናትን መርበብ ሓበሬታን ድምጺም የቃልሉ ኣሎ።

ሳዕቤን ሕጊ ምጥሓስ ካብ ጊዜ ናብ ጊዜ እንዳበኣሰ እምበር እንዳሓሸ ኪኸይድ ኣይኮነን። ሎሚ እዞም ካብ ኃዋርያዊ መስመርም ዝወጹ ጳጳሳትን ሰዓብቶምን “ንሃዋርያትካ ክትፈትሉን ኪትኣሰናን ስልጣን ሂበኩም ኣሎኹ ብዘበልካዮ መሰረት...ንሕና ...ኸኣ ...” ኢሎም ክጽልዩ ኣይክእሉን እየም። ከም ውጽኢቱ ሎሚ ዲቁናን ክህነትን ካብ ዝቐበሉ ዝውገዙን ብብዙሕ ምኽንያታት ካብ ኣገልግሎቶም ዝሰናበቱ ውሉደ ክህነት ይበዝሉ። “ዘኣውገዝ በክንቱ ውጉዝ ውእቱ” ከም ዝብሎ ፍትሓ ነገስት ውግዘቶም ካብ ታራ ቃል ዝሓልፍ ሚዛን የብሉን። ምኽንያቱ ንባዕላቶም ፍትሓት ዝደልዩ ኣብ ትሕቲ ውግዘት ይነብሩ ስለዘለዉ። ህዝብና ከኣ ካብ ማንም ግዜ ንላዕሊ ሎሚ ብዛዕባ ሕጊ ቤተክርስቲያን፡ መንነት ቅኑዓትን ዘይቅኑዓት መራሕትን ኪፈልጥን ኪመራመርን ብምጅማሩ፡ ኣብ ዓዲ ዘሎ ይኹን ኣብ ደገ ዘሎ ህዝብና፡ ድሮ ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋወረ፡ ፍርዱ ሂቡ እዩ። ንኣብነት ኣብ ደገ ዘሎና ንዕዘቦ ከምዘሎና፡ እቶም ንሕና ኣብ ውግዘትኩም ኢድ የብልናን ኢሎም፡ ኩሉ ጸለመን ግዚያዊ ፊተናን ተጻዊሮም ኣብ ኃዋርያዊ መሠረቶም ዝጸንዑ፡ ሓላፍነቶም ዘይደርበዩ አቦታት፡ ህዝብና ከም ንህቢ ኪዓስሎምን ከኸብርምን ይርእይ ኣሎ። እቶም ሕጊ ዝጠሓሱን፡ ኪጠሓስ ከሎ ዓገብ ዘይበሉን ከኣ ህዝብና ይንዕቆምን ይርሕቆምን ኣሎ።

ዝተፈላለዩ ሜላታትን ጸለመን ተማሂዙ፡ ንሓቂ ቀቢሩ ከጽንዓ ኣይክኣለን። እታ እንኮ ፈውሲ ኣብ ኢድ እቶም ፈጸምቲዚ ገበን እያ ዘላ። ጌጋኦም ተኣሚኖም፡ ውግዘቶም ክልዓለሎም ኪሓቱ፡ ኣብ ቤተክርስቲያንና ወሪዱ ዘሎ ከቢድ ህቡብላ ብሰላም ኪዓርፍ ጻዕሪ ኪገብሩ ይግባእ። ሓቂ ወሊዕካ ሰላም፡ ሰብ ገፊዕካ ሕውነት፡ ሕጊ ኣፍሪስካ ሓድነት ህዝብን ቤተክርስቲያንን ኣይትጽብን ኢኻ። ስለዚ ዝበደለ ኪኸሕስ፡ ዝተበደለ ድማ ይቕረ ኪብል ንቡር እዩ። እቲ ጉዳይ ኪሓውየሉ ኣብ ዘይክእል ሕማም ይላባዕ ሰለዘሎ ስለ ሃገርን ህዝብን ይሓሊየ ዝብል ኣካል ህጹጽ ፈዋሲ ስጉምቲ ኪወስድ ይግባእ።

ካብ ታሪኽ ከም እንምሃሮ፡ ግጉያት እየም ናብ ሓቂ ዚምለሱ እምበር፡ ሓቂ ናብ ገበነኛታት ተንግዳ ኣይትፈልጥን እያ። ወጠንትን ተግባርትን እዚ ገበን ካብ ጌጋኦም እንተዘይተመሊሶም፡ ንሕጂ ቀጻሊ ሕልናዊ ቐጽዓትን ተነጽሎን፤ እታ ኣምላኽ ዝመደባ፡ ኩሉ ከከም ተግባር ኢዱ ዝፍደየላ፡ መዓልቲ ብርሃን ምስ መጸት፡ ከኣ ኣዕይንትና ዝርእይኦ ኣእዛንና ዝሰምዖ ጉድ ኪህሉ እዩ።